

Handläggare
Monica Fredriksson
08-508 26 218**Till**
Trafiknämnden
2025-06-12

Stadens uppföljning av anlitade entreprenörer av Markus Berensson m.fl. (C) och Dennis Wedin m.fl. (M). Svar på skrivelse

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden beslutar att överlämna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Gunilla Glantz
FörvaltningschefUlrika Falk
AvdelningschefTove Nilsson
Enhetschef

Bakgrund

Trafikkontoret mottog skrivelsen Stadens uppföljning av anlitade entreprenörer av Markus Berensson (C) och Dennis Wedin (M) vid trafiknämndens sammanträde den 29 augusti 2024. Skrivelsen bifogas ärendet, bilaga 1.

Skribenterna menar att entreprenörer som staden anlitar för att utfärda arbete i gaturummet bryter mot de regler som framgår av vägtrafiklagen och trafikanordningsplaner och därmed bidrar till en mer osäker och otillgänglig infrastruktur för fotgängare och cyklisterna. Enligt skribenterna har flera vägarbeten som utförts brutit mot bestämmelserna, bland annat har rörelsehindrade letts ut i blandtrafik med motortrafik. Staden har också enligt skribenterna upprepade gånger upphandlat entreprenörer som tidigare brutit mot de krav staden ställt.

I skrivelsen poängteras att den tekniska handboken för bygg, drift och underhåll på allmän plats ska användas när avtal upprättas i

Stockholms stad. Av denna framgår vad som gäller för omledningar av trafiken, hänsyn till oskyddade trafikanter och krav för framkomlighet på gång- och cykelbana. Av handboken framgår även vilka konsekvenser som bör genomföras om entreprenören bryter mot bestämmelserna. Skribenterna menar att konsekvenserna för entreprenören ändå verkar vara otillräckliga och att problematiken inte upphör trots att vite delas ut. Med anledning av detta ställs fyra frågor till kontoret. Frågorna återges i sin helhet under rubriken Trafikkontorets synpunkter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Trafikkontorets synpunkter

Varför fortsätter trafikkontoret att upphandla tjänster från entreprenörer som har begått upprepade överträdelser? Kontoret vill till att börja med framhålla att de entreprenörer som ses gräva i gatan långt ifrån alltid arbetar på trafikkontorets uppdrag. Många av de arbeten som sker på gatumark utförs av ledningsdragande bolag eller fastighetsägare och deras entreprenörer. Gemensamt är dock att alla entreprenörer måste ha en trafikanordningsplan (TA-plan) som är godkänd av trafikkontoret. Kontoret kräver också att de som utför arbeten i Stockholm ska gå kursen ”Stockholms stad – Trafikanordningar och markarbeten i offentlig mark”. Trafikkontoret hanterar ca 5500 TA-planer varje år.

Gatumiljön i Stockholm är komplex och att utföra gatuarbeten är förenat med många svårigheter. Kontoret arbetar tillsammans med entreprenörerna för att det ska fungera så bra som möjligt utifrån de förutsättningar som finns på platsen och upplever att de allra flesta entreprenörer samarbetar och vill göra rätt för sig. Av de 3156 platskontroller som genomfördes 2024 ledde 262 stycken, eller 8 procent, till att vite utdelades. De förseelser som leder till vite fördelas över många olika entreprenörer och kontoret kan i dagsläget inte se att det är något specifikt bolag som utmärker sig mer än andra när det gäller att bryta mot TA-planens villkor.

Upphandling av entreprenörer sker i enlighet med Lagen om offentlig upphandling, LOU. Kontoret anser inte, med utgångspunkt i ovanstående, att det i nuläget skulle vara motiverat att utesluta entreprenörer på grundval av att de avviker från TA-planen. Däremot är kontoret öppet för att, om det är juridiskt möjligt, använda det som ett ytterligare verktyg om ett bolag skulle missköta sig allvarligt i förhållande till TA-planen.

Trafikkontoret
Tillstånd

Fleminggatan 4
Box 8311
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 26 218
Växel 08-508 27 200
monica.fredriksson@stockholm.se
trafikkontoret@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Anser trafikkontoret att det har rätt verktyg för att få bukt med entreprenörer som bryter mot bestämmelser och äventyrar trafiksäkerheten för oskyddade trafikanter, och är de tillräckliga?

Kontoret anser att de verktyg som finns i stort är tillräckliga. Undantagen är vid de tillfällen en TA-plan helt saknas och kontoret dessutom inte har något underliggande avtal med entreprenören. Kontoret har då inte möjlighet att ge vite och det enda verktyget i sådana fall är polisanmälan.

Kontoret påbörjade 2018 ett nytt arbetssätt i form av ett projekt med dedikerade inspektörer som följer upp att beviljade TA-planer följs, till skillnad från tidigare arbetssätt där inspektionerna utfördes av medarbetare som även arbetade med handläggningen av TA-planerna. Projektet permanentades år 2020. Kontoret har sedan 2021 också etablerat en cykeljour som i sitt arbete bland annat kontrollerar TA-planer ur ett cyklistperspektiv. Cykeljouren kan också provcykla godkända planer när de är etablerade och verka för justeringar när det är svårt att komma fram som cyklist.

De senare åren har också kontorets viten för avvikelser mot beviljad TA-plan höjts i olika omgångar. Den senaste större revideringen redovisades för trafikinämnden i februari 2023, dnr T2022-03357, och genomfördes i samband med uppdateringen av Teknisk handbok i maj 2023. Som exempel höjdes vite för avvikelse som medför trafikfara eller bristande framkomlighet eller tillgänglighet med 85 procent, från 10 800 kr per avvikelse till 20 000 kr per avvikelse.

Kontorets uppfattning är att entreprenörer överlag sköter sig bättre efter att antalet kontroller har ökat och vitena har höjts. Genom appen Tyck till och i och med att kontoret numera publicerar TA-planer på trafiken.nu finns även fler ögon på stan, vilket också kan ha påverkat regelefterlevnaden.

På vilket sätt har man följt upp entreprenörer som har upprepade överträdelser från kraven som framgår av trafikordningsplanen?

De kontroller som utförs av pågående TA-planer riktar sig som regel inte mot enskilda entreprenörer, utan mot specifika arbeten. Detta görs framförallt genom slumpvisa stickprov, eller där kontoret har konstaterat brister eller tagit emot klagomål.

Om en entreprenör skulle fortsätta att avvika från villkoren trots utdelande av viten kan kontoret kalla entreprenören till möte för att få till en förändring i deras arbetssätt. Vid starten för kontrollantprojektet, runt 2019, fanns det en entreprenör som drog på sig många viten, men efter upprepade kontroller och viten har situationen blivit betydligt bättre. Kontoret upplever inte i dagsläget att det är någon entreprenör som utmärker sig sig vad gäller överträdelser.

Hur kommer trafikkontoret arbeta vidare för att säkerställa att alla upphandlande entreprenörer följer de krav och lagar som åläggs dem?

Kontoret har som nämnts ovan vidtagit ett antal åtgärder för att förbättra efterlevnaden av TA-planer de senaste åren. Uppföljningen av entreprenörerna sker också, förutom genom inspektioner av TA-planerna, löpande via kontorets rutiner för avtalsuppföljning.

Kontoret avser att i stort fortsätta med den struktur arbetet har idag, med en kombination av stickprover och systematisk uppföljning samt förebyggande arbete genom de byggmöten som hålls mellan kontoret och entreprenörerna i samband med olika, oftast större, projekt där kontoret är beställare.

Kontoret upplever som nämnts ovan att entreprenörer överlag sköter sig bättre efter att antalet kontroller har ökat och vitena har höjts. Men uppföljningen kan alltid bli bättre. Den systematiska uppföljningen av såväl TA-planer som kontorets avtal med entreprenörer utvecklas löpande i och med att kontoret ständigt strävar efter att ha så effektiva processer som möjligt. Till exempel kommer de erfarenheter cykeljouren har gjort när TA-planer har provcyklats att användas i en fördjupad dialog mellan cykeljouren och kontorets TA-planshandläggare, för att minimera antalet TA-planer som är mindre lämpliga ur ett cykelperspektiv.

Slut

Bilagor

1. Stadens uppföljning av anlitade entreprenörer. Skrivelse från Markus Berensson (C) och Dennis Wedin (M)